

beweren: wij kunnen onze premiën zooveel lager stellen, omdat wij veel minder sterfgevallen hebben aan sommige ziekten of wij zijn wel gedwongen hoogere premiën te nemen, omdat in onze Maatschappij meer verzekerden sterven aan deze ziekten? — immers neen! — De sterfte in het algemeen aan een ziekte in zekere landstreek of in een bepaalde omgeving kan als richtsnoer dienst doen bij de bepaling der waarschijnlijkheid van overlijden, niet de sterfte onder een betrekkelijk klein aantal personen, toevallig bijeengebracht door den ijver van een agent of de goede reputatie eener Maatschappij. Maar juist daarom herhaal ik mijn vraag, indien de boven eerst genoemde beide redenen uiteraard vervallen, waarvoor is het dan noodig, dat wij medici de verklaringen van overlijden onzer patiënten voor de tweede maal invullen, wanner dit krachtens de Wet reeds eenmaal is geschied en deze opgaven ter beschikking zijn van den „wiskunstenaar” van elke Maatschappij?

Steenbergen, 2 Mei 1897.

Dr. G. W. BRUINSMA.

HET VOORSTEL C VAN DE AFDEELING ROTTERDAM EN O.

Het zij mij vergund, naar aanleiding van het indienen van bovengenoemd voorstel door de Afdeeling Rotterdam en O. en het tegenschrift door de H.H. RENSEN, TIMMER en RANNEFT in dit *Tijdschrift* geplaatst, ook het een en ander in het midden te brengen.

Over het algemeen wint gedurende de laatste jaren de mechanische behandeling van verschillende gebreken en aandoeningen meer en meer veld en mijns inziens zeer terecht, indien n.l. deze behandeling *goed* wordt toegepast, door personen ter zake kundig. In het tegenovergestelde geval zal niet alleen gevaar bestaan voor den patiënt zelve, doch zal tevens door de slechte toepassing deze behandelingswijze bij vele medici, maar zeker bij de patiënten, in miscrediet komen.

De Rotterdamsche Afdeeling heeft dan ook een goed werk gedaan, deze quaestie eens aan de orde te stellen en ik ga volkomen met haar conclusiën mede als zij aan het slot harer toelichting zegt: „In het algemeen is „het in het belang van de patiënten, dat de geneeskundigen zelve niet „het hecht uit handen geven, maar zelf of aan andere geneeskundigen de „behandeling opdragen. Slechts voor enkele gevallen zou de uitvoering der „massage en heilgymnastiek, onder voortdurend toezicht der geneeskundigen „kunnen plaats hebben”. Onder voortdurend toezicht dan verstaande dat aan een inrichting, welke ook, waar de medicus dagelijks aanwezig is en al zijn patiënten ziet, *onder zijn direct toezicht*, het een en ander aan den heilgymnast wordt overgelaten. Maar niet, zooals het nu maar al te dikwerf geschiedt, dat de medicus een patiënt aan een heilgymnast overgeeft, met het recept: chronische obstipatie, buikmassage en daarna eens in de week, of misschien wel eens in de maand even komt zien hoe of de patiënt het onder de behandeling van den heilgymnast maakt.

Dergelijke behandeling, die zoowel in inrichtingen als in de particuliere

praktijk voorkomt, is van de zijde des medicus een laakbare handelwijze. Wil hij zelf de behandeling niet leiden en is hij niet in staat deze over te geven aan een collega, die meer in deze richting werkzaam is, dan gaat het toch niet aan om patiënten op deze wijze aan gevaren bloot te stellen.

Voor alles en boven alles stel ik als regel, dat alleen de medicus de dagelijksche behandeling moet leiden en zoo min mogelijk gebruik moet maken van helpers of helpsters, daar juist door de dagelijksche persoonlijke behandeling de medicus in staat wordt gesteld zijn diagnose en het verloop der aandoening voortdurend te contrôleeren en zoo noodig veranderingen in zijn behandeling aan te brengen.

En dat mijn oordeel in dezen niet alleen is gevestigd uit mijn door jaren opgedane ondervinding op dit gebied, doch dat ook verschillende bekende schrijvers zich in hun handboeken over orthopaedie en massage zeer sterk in dezen zin uiten blijkt hieruit. Dr. A. HOFFA schrijft bijv. in zijn voorrede over de Technik der Massage: „Das Büchlein soll den Aertzen „zeigen, das nur sie berufen sind, die Massage auszuüben. Die Ausübung „der Massage durch Laienhände halte ich für durchaus verwerflich, kann ja „doch die Massage auch nicht von jedem Arzt ohne Weiteres ausgeübt „werden, sondern nur von einem solchen der das Wesen und den Werth der „Massage gründlich studirt hat”. Op gelijke wijze uiten zich Dr. LANDERER, Dr. BUM en anderen, mannen die jaren lang praktisch werkzaam waren.

Wat nu de bestrijding des H.H. RENSSER c. s. betreft, zoo is deze, vooral voor een lezer van het *Tijdschrift voor Heilgymnastiek*, zeker niet sterk te noemen, doch hierop wensch ik over het algemeen niet in te gaan.

Wel kom ik er echter tegen op dat deze H.H. het vrome wenschen noemen, dat in de naaste toekomst de medici in staat zullen zijn om hun patiënten met bedoelde aandoeningen of zelve te behandelen of aan een ander collega over te geven. Van hen, die zich zoozeer interesseeren voor dezen tak van onze medische wetenschap zou men juist mogen verwachten, dat zij alles zouden aanwenden om in de eerste plaats, zoo mogelijk de collega's nader op de hoogte te brengen, en voor de studeerenden beter onderricht op dit gebied te verkrijgen. Verwonderen kan het toch niet dat bij het weinige onderricht dat men aan onze Universiteiten in staat is hierover te geven, en wetende dat voor het jaar 1891, met uitzondering van het verouderde werk over orthopaedie van BUSCH, geen enkel goed handboek over orthopaedie bestond, de tegenwoordige collega's niet allen voldoende op dit gebied zijn ingelicht. Na het jaar 1891 hebben echter behalve, het toen verschenen uitstekend werk van Dr. A. HOFFA *Lehrbuch der orthopaedischen Chirurgie* en het bijna gelijktijdig uitgekomen flink Fransch werk van Dr. P. REDARD *Traité pratique de Chirurgie orthopédique*, verschillende goede handboeken het licht gezien, waaronder ik slechts heb te noemen die van Dr. BUM, Dr. LANDERER, Dr. KRUKENBERG welke boeken niet anders kunnen werken dan om bij menig collega en student de lust voor dezen tak van studie op te wekken. Daarbij komt dat morgen aan den dag toch elk medicus die er lust in gevoelt en eenigszins met dit terrein bekend is met evenveel recht examens kan af gaan nemen en diploma's uitreiken en hier te lande met genoemde H.H. medewerken om dezelfde wanverhouding te

scheppen als in Oostenrijk en Duitschland, waar nagenoeg elk heilgymnast is gediplomeerd door den een of anderen Professor of Docter.

Aan het slot van hun schrijven wordt gezegd dat alleen dan, indien zij, door dat examen af te nemen, schade toebrengen aan de belangen van den geneeskundigen stand, de Maatschappij zich hiermede kan bemoeien. Welnu ik aarzel geen oogenblik, dit zulk een geval te noemen. In een tijd, waar, vooral in de steden, medici te over zijn, zullen voorzeker genoegzame krachten gevonden kunnen worden om met lust en ijver deze behandelingswijze toe te passen, en is het mijns inziens niet alleen overbodig een soort van halve doctoren aan te kweeken, maar wordt bovendien op deze wijze de pas voor jonge medici afgesneden.

Gaarne zou ik dan ook zien, dat de Afdeeling Rotterdam en O. nog wat verder ging met haar voorstel en de wenschelijkheid uitsprak om middelen te beramen, dat het onderwijs aan onze Universiteiten meer naar de belangen der orthopaëdie worde ingericht en zoo mogelijk ook voor collega's die lust gevoelen om zich als nog nader in die richting te bewegen gelegenheid open gesteld worde zich nader te bekwamen, daar zulks van algemeen belang zoude zijn en voor patiënten en voor medici.

Arnhem, 10 Mei 1897.

A. C. P. PARÉ.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

NEW-YORK. — Prophylaxis der appendicitis. Tot dit zoozeer gewenschte doel kan de fiets dienen — het instrument, dat reeds nog een moeilijk vraagstuk heeft opgelost: dat der rationeele vrouwenkleeding. Het is nl. aan Dr. ROBERT MORRIS gebleken, dat een voorname oorzaak der appendicitis gelegen is in te veelvuldige of te sterke samentrekkingen der psoaspieren, en daar nu het grootste deel van het menschenras thans, al wielrijdende, zich daaraan schuldig maakt, en ook bij recidiveerende appendicitis het wielrijden blootstelt aan de verscheuring van gevormde adhaesies, gevolgd door nieuwe aanvallen, is het wenschelijk, dat men de kinderen op hun 10de of 12de jaar van hun lastig appendix bevrijde. Als de beul dood is, zoo redeneerde Jan Klaassen, dan kan niemand meer gehangen worden (*Belg. médic.*, n°. 18).

LONDEN. — Spreekoefeningen. Naar aanleiding van een vraag in een der dagbladen, waarom CAMBRIDGE geen professor in de redenaarskunst zou kunnen hebben, merkt *the Lancet* op, dat juist Cambridge geen geld meer te missen heeft, maar dat ieder welopgevoed man moest leeren spreken, zoodanig dan men hem verstaan kan en gaarne wil hooren. Meestal is het ééne bij den Engelschman evenmin het geval als het andere.